

"Sicilia"

est insula", sanoi vieressäni työskentelevä kapteeni ja kuivasi hikeä otsaltaan ja kirkkaana kuumana paistavalta takaraivoitanaan.

Oli näes ukkosta ilmassa.

— "In insulae Siciliae est Etna", jatkoin minä enemmän tai vähemmän soinnukkaasti ja havaihduin vasta jälestäpäin ihmettelämään, että vielä muistin. Vaikka sanotaan, ettel kannettu vesi kiovossa pysy. Ja minun kohdaltani oli kyllä latina jos mikä "kannettua vettä".

— "Etnam — Etnam", laususkeli kapu edelleen.

— Nam — nam, sanoin minä.
— Antaa tulla vain!

Mutta naapuri ei muistanutkaan, vaan käsillään viittaen rupesi selittämään, että hän tarkoittaa, tuota, sitä verbiä, josta eräs tunnettu sivistyssanakin, joka kuuluu rakennustaiteeseen, on muodostunut. Sen hän muisti, että lauseen jatko kuului "— plantae et uvae" klikkää suomeksi sanoen sitä koristivat 'plantut' ja . . . Siinäpä se olikin: "Etnam ornant" — siitä ornamentti!

Mutta kun puolestani yritin edelleen loistaa muistillani ja olin sin jatkanut, että Sisilian asukkaat ovat maanviljelijöitä, niin en muistanut asukkaan vastinetta millään. Sen vain, että "— Sicilice sunt agricolae!"

— Sano nyt, pyhä agricola, mikä sinä olet, ajattelin. Mutta agricola ei joko kuullut tai sitten hän ajatteli, että mieti itse, poika.

Ja poika mietti . . .

Sisilia on päivän puheenaihe nyt kilpaillen suosiesta krapujen, ukkosen, heinätöiden ja hillojen kanssa.

Kumma juttu, tuo vanha latina — muisti. Me vanhat "klassikot" — huomasiko kukaan kuinka komealta kuulosti! — leuhkimme sillä hyvin mielellämme vuosien jälkeen, muistelemme ulkoa ja saatamme skandeeratakin pitkät pätkät. Ymmärrämmekö aina itsekkään mitä puhumme, se on asia erikseen mutta niinhän se oli valitettavan usein koulussakin, joskaan ei latinassa — aina.

Mitä latinaan tulee, niin sen suhteen olimme aina, me tavalliset, ihmislapset, harjakset pystyssä. Ja nyt jälestäpäin, sitten kuitenkin leuhkimme taidollamme, mikäli sattuu aihetta ja muisti riittää.

Minä olen sentään nuori mies, vasta pienen — pieni apuharvennus tuolla takaraivon yllä. Kapteenin iän voi päätellä k.o. harvennuksen pinta-alasta. Mutta isäni, jonka muistilokeroita peitti täysikuu, olisi lyönyt meidän yhteisetkin tietomme. Eikä hän poikaansa koskaan klassikoksi tunnustanut, sillä itse hän oli lukenut sitä — kahdeksan vuotta.

Mutta sanoista "Sicilia est insula" me ja he, kaikki olemme aloittaneet. Muistan tuon tuskien chkasen alkuvihkon, "Exercitia latinan", vieläkin joskus valveilla ja unissa, välillä välähtää painajaisena mieleen myös Pakarisen "Latinan kielioppi".

Se oli vakava paikka, se Sicilia, mutta vakava paikka on nykyinenkin Sisilia!

Veivasin puhelinta ja nostin kuulotorven. Sitten, yht'äkkiä — heureka!

— "Incola", hihkaisin torveen.
— Nyt sen muistin!

— Minnekä, kysyi keskusneiti.
— Inhola?

— Eipäs, sanoin minä, vaan: "Incolae Siciliae sunt agricolae."

— Jaa että Sisiliaan agricolalle, vastasi aina aulis keskuslotta, joka taisi hänkin olla klassikko.